

NAPOLEON

LOUIS GARROS

en

ROGER IAPPINI

AAN BOORD VAN DE BELLEROPHON

Jaar 1815

	<p>Er zijn enorme verschillen tussen de documenten over de reis van de Bellerophon. Louis Garros gebruikt hier de getuigenissen van kapitein Maitland. (letterlijk aangehaalde: tussen aanhalingstekens.)</p>
	<p style="text-align: center;">Juli 1815</p>
LG Zat 15	<p>Bij zonsopgang gaat N. aan boord van de oorlogsbrik l'Épervier, onder parlementaire vlag. Iets na 18.00u. gaat hij aan boord van de Bellerophon, waar hij zonder honneurs ontvangen wordt. Hij draagt een grote olijfkleurige mantel met daaronder een groen uniform. Het is het tenue van de chasseurs à cheval van de Keizerlijke Garde. Hij draagt de ster oftewel het grootkruis van het Légion d'honneur en het kleine kruis van die orde evenals die van de IJzeren Kroon; het Union links hangt aan de knopen de revers. Hij heeft een kleine steek op (bicorné) met een driekleurige cocarde, een gewone degen en kuitbroek (culottes), laarzen, een wit vest.</p> <p>De volgende ochtend heeft hij schoenen met gouden knopen aan, zijden sokken en draagt daarna steeds hetzelfde tenue als hij bij het aan boord komen draagt. Hij zegt: 'Ik kom me plaatsen onder de bescherming van uw prins en uw wetten.'</p> <p>Hij wandelt over de boot. Om 9.00u ontbijt. In de namiddag bezoekt admiraal Henry Hotham hem. Diner om 17.00u., opgediend op diens schip en hij aan het hoofd van de tafel. Daarna laat hij zijn veldbed opstellen in zijn hut. Hij gaat slapen om 19.30u.</p>
RI:	<p><i>Om 06.00u. komt de kapitein van het jachtschip L'Épervier N. met drie Engelse matrozen ophalen. Diepe droefheid is te lezen op alle gezichten en terwijl de Engelse roeiboot de Keizer komt halen, klinken de meest wanhopige kreten: officieren en matrozen zien met wanhoop de Keizer zich toevertrouwen aan de generositeit van een natie, waarvan zij de doortraptheid kennen. N. stapt in de roeiboot, nadat hij afscheid heeft genomen van zijn begeleiders en hij een laatste blijk op Frankrijk heeft geworpen. Er klinkt: 'Vive l'Empereur!' Vele tranen begeleiden hem tot zijn aankomst op de Bellerophone. De wanhoop is bij een enkeling zo heftig, dat hij zijn haren uitrekt. Anderen, woedend, werpen hun hoeden op de grond.</i></p> <p><i>N. gaat aan boord op zijn manier, alles neemt hij mee. Hij heeft ook vier jachtgeweren bij zich en verscheidene paren pistolen, die hij in bewaring geeft bij zijn bediende Saint-Denis. Een andere roeiboot wordt vanaf de Bellerophon te water gelaten om van de l'Épervier de bagage van de Keizer op te halen. Op dat moment treedt generaal Beker op N. toe en vraagt hem of hij hem mag vergezellen tot aan de Bellerophon. N. wil dit niet en zegt hem: 'Generaal, ik dank u voor uw nobele voorstellen. Waarom heb ik u zo laat leren kennen? U had mij nooit moeten verlaten! Wees gelukkig en breng Frankrijk over de gevoelens die ik voor haar heb'. Daarna omarmt hij de generaal. 'Ik weet niet hoe de Engelsen me zullen behandelen, maar als ze mijn vertrouwen zullen schenden, moet u me komen bevrijden in Engeland'. De generaal grijpt de hand die de Keizer hem aanbiedt, overdekt deze met kussen en met de ogen vol tranen zegt hij tegen hem: "Sire, wees gelukkiger dan ons!"</i></p> <p><i>Bij zijn aankomst bij de Engelse boot daalt kapitein Maitland naar beneden tot aan de roeiboot om hem de hand te schudden en noemt hem Keizer. N. zegt tegen hem: "Ik kom om me te stellen onder de bescherming van de wetten van Engeland." De kapitein antwoordt met een stevige groet. Eenmaal aan boord wordt N. ontvangen op de</i></p>

	<p><i>campagne van het schip door de Engelse wacht, die een haag vormt, maar de wapens niet presenteert.</i></p> <p><i>In de namiddag wordt zeil gezet naar Engeland, het schip de Superb, onder bevel van admiraal Hotham, vaart naast de Bellerophon. Deze admiraal brengt een bezoek aan de Keizer en nodigt hem op zijn schip uit voor de volgende dag.</i></p>
LG Zo 16	Hij dineert bij admiraal Hotham aan boord van de Superb. Hij spreekt enkele Engelse matrozen aan, loopt door hun rijen, inspecteert de wapens. Hij praat veel, maar eet weinig, want men heeft op z'n Engels geserveerd. Tegen de middag gaat hij terug naar de Bellerophon. Daarna wordt dit schip zeiklaar gemaakt. Hij slaapt aan dek iets. Om 18.00u. diner. Hij spreekt over Syrië, over Sidney Smith.
RI	<i>De Keizer verlaat de Bellerophon om op bezoek te gaan bij admiraal Hotham aan boord van de Superb. Aan boord staat de gehele equipage in groot tenue op de ra's en de soldaten met hun wapens. De admiraal geeft op deze manier de Keizer de eer voor gekroonde hoofden. N. onderzoekt alle hoekjes en gaatjes van dit schip. Na het ontbijt neemt N. afscheid van zijn gastheer en met alle eer, die hem is bewezen bedankt hij de admiraal voor diens vrije en hartelijke ontvangst. Weer aan boord van de Bellerophon gaat het anker op en wordt er naar Engeland gevaren.</i>
Ma 17 LG:	Prachtig weer. Er gebeurt niets bijzonders.
RI ma 17	<i>Het weer is rustig, het schip vaart langzaam en men verliest de Franse kust uit het oog. Las Cases, die officier bij de marine is geweest, wordt vaak door de Keizer geroepen. Die ondervraagt hem dan over de route van het schip.</i>
LG Di 18- za 22	De Bellerophon vervolgt haar weg zonder problemen.
RI: woe 19	<i>De wind wordt sterk en het schip vaart ongeveer negen knopen. De Keizer beseft dat Las Cases de Ordre de la Réunion niet heeft. Hij geeft hem daarom het kruis van het Légion d'honneur en zegt hem het te dragen, waarmee hij eigenlijk tegen hem zegt dat hij het onrecht wil herstellen dat hij hem heeft aangedaan dit hem niet eerder gegeven te hebben.</i>
RI: don 20	<i>De kapitein, de officieren en de gehele bemanning hebben hun manier van leven aangepast aan die van de Fransen. Het schip vervolgt haar route met niet al teveel tegenwind. De kapitein is heel respectvol tegen N. Hij noemt hem steeds Sire of Uwe Majesteit.</i>
RI: vrij 21	<i>Las Cases blijft de Keizer alle uitleg geven, die hij wenst over de manoeuvres van het schip, hoe de winden waaien en over de zee.</i>
Za 22	<i>Beide schrijvers slaan deze over!</i>
LG Zo 23	Op de hoogte van Ouessant. Hij blijft gedurende een deel van middag aan dek. Tegen 20.00u. zien men de contouren van Dartmoor. De commandant gaat de hut van N. binnen om hem hiervan op de hoogte stellen en treft hem in zijn kamerjas aan.
RI: zon 23	<i>Om vier uur 's ochtends kan de Keizer het eiland Quessant zien, want de Bellerophon is hier tijdens de nacht langs gekomen. De volgende nacht zullen de kusten van Engeland te zien zijn.</i>

LG Ma 24	<p>De Bellerophon werpt voor Torbay het anker uit.</p> <p>Maitland: “Vanaf dat moment ziet men bij de aankomst van Bonaparte een hoeveelheid bootjes, die ons omringen. Van alle kanten willen de mensen deze bijzondere man zien. Hij komt regelmatig aan dek, laat zich zien in de opening van het gangboord en voor de ramen aan de achterkant....</p> <p>Vanaf de middag tot aan de nacht varen wel duizend scheepjes rond de Bellerophon. De matrozen krijgen een soort fooi als zij melden dat N. er aan komt. Op een bord, dat zij duidelijk vertonen, schrijven zij met een krijtje een korte aanduiding over wat hij doet: ontbijten in de hut met kapitein Maitland; hij dicteert aan zijn officieren; hij gaat dineren; hij komt aan dek.”</p>
RI:	<p><i>De Keizer staat om 06.00u. op en gaat aan dek om de kust te zien. Rond 08.00u. werpt de Bellerophon het anker uit voor de rede van Torbay. Het schip is nauwelijks aangekomen of twee fregatten gaan er naast liggen en de wachten daarop richten hun kanonnen. Admiraal Keith komt aan boord voor een kort beleefdheidsbezoek. Generaal Gourgaud, drager van de brief aan de Prins-Regent, komt aan boord zonder de brief te hebben kunnen afleveren.</i></p> <p><i>Zodra de bevolking aan wal hoort dat N. zich aan boord bevindt, haasten zij zich naar de kust en er volgt een veelheid van inschepingen, die de baai vullen.</i></p> <p><i>In Parijs: de ondertekening door Fouché van de bevelen tot vogelvrijverklaring, die 27 personen betreft, waaronder Carnot.</i></p>
LG Di 25	<p>Rondom het schip mistig in Torbay, de gekte wordt groter. De bewering van de kranten dat men de bedoeling heeft Bonaparte naar Sint-Helena te zenden, beangstigt de aanwezige Fransen. In de namiddag maakt hij ongeveer honderd passen in ongeveer een uur op het dek. Hij stopt vaak bij de opening van het gangboord of voor de patrijspoorten van het achterdek om de mensen de gelegenheid te geven hem te zien. Als hij mooie dames ziet, tilt hij zijn hoed op om hen te groeten.</p>
RI:	<p><i>Er zijn nog steeds vele bootjes op de rede van Torbay. De Keizer, die ze vanuit zijn hut ziet, groet af en toe enkele, terwijl hij aan dek gaat. Elke keer wordt hij met hoerageroep ontvangen.</i></p>
LG Woe 26	<p>In de vroege ochtend ligt het schip haar anker.</p> <p>‘De gehele namiddag volgden wij de kusten van Start langs Plymouth tegen een sterke noordenwind in. Bonaparte sliep aan dek het grootste deel van de dag.’</p>
RI:	<p><i>De Bellerophon, wachtend op wat de autoriteiten beslissen over de exil-plek van N., licht het anker om deze keer te verkassen naar de rede van Plymouth. Het blijft daar tot augustus.</i></p>
LG Do 27	<p>Voor de rede van Plymouth. Er wordt over geklaagd dat men twee fregatten heeft moeten inzetten om de nieuwsgierigen weg te jagen.</p>
RI:	<p><i>Er varen steeds bootjes rond de Bellerophone. Gelijktijd worden de Engelse ministers in Londen er zich bewust van dat N. bezig is de sympathie van het volk te winnen. Daarom geven zij opdracht de bezoekers te verwijderen. Ze mogen niet meer om het schip heen varen. De roeiboten van de wachten mogen schieten om de nieuwsgierigen te verwijderen.</i></p>
LG Vrij 28	<p>Bezoek van Lord Keith van 11.00u.tot 12.00u. N. uit het sterke verlangen om van de Engelse regering te vernemen welk besluit men over zijn persoon gaat nemen of heeft genomen</p>

<i>RI:</i>	<i>Lord Keith bezoekt N. Hij is verbaasd te constateren dat de Keizer er geen zin in heeft zich rekenschap te geven van de situatie, waarin hij zich bevindt. Door de Engelsen wordt hij niet beschouwd als een overwonnen keizer, maar als een oorlogsmisdadiger. Om hem hierop te wijzen zal Lord Keith de staatssecretaris sir Henry Bunburry meebrengen.</i>
LG Za 29	Het regent. Er gebeurt niets belangrijks.
<i>RI</i>	<i>(slaat deze dag over)</i>
LG Zo 30	<i>“.....meer dan duizend bootjes varen er rond om het schip.. De meeste hebben niet minder dan acht personen aan boord....” Hij verlaat nauwelijks zijn hut voor 17.00u. Hij leest, rust op een canapé. Hij heeft een gesprek met kapitein Maitland, die hem vertelt dat Lord Keith op dit moment contact heeft met de regering over zijn persoon.</i>
<i>RI</i>	<i>RI geeft van deze dag(zo 30 juli) een geheel ander verslag dan LG hierboven. Het volgt hier: Lord Keith en sir HenryBunburry komen aan boord en zeggen tegen N. dat hij zich als oorlogsmisdadiger moet beschouwen en dat zijn gevangenisplek het eiland Sint-Helena zal zijn. Men staat hem toe die personen te kiezen, die hem willen vergezellen en op dit moment hier daadwerkelijk aanwezig zijn.</i>
LG Ma 31	Lord Keith en sir Henry Bunbury, onder-staatssecretaris, gaan om 10.30u. aan boord van de Bellerophon. Ze delen de gevangene mee dat hij zal worden gedeporteerd naar Sint-Helena. Hij klaagt heftig, zegt dat hij liever dood is. Hij schrijft een protestbrief naar Lord Keith. Hij komt zoals gewoonlijk aan dek. 's Avonds heeft hij zijn gewone humeur terug.
<i>RI</i>	<i>De generaals Savary en Lallemand worden uitgezonderd van de groep en mogen binnenkort het schip verlaten. De stemming van de Fransen aan boord van de Bellerophon is heel somber. Ze willen hun onttroonde Keizer volgen, ze zijn er niet op voorbereid dat hij hier behandeld wordt als een simpele gevangene.</i>
Augustus 1815	
LG Di 1	Nog steeds voor de rede van Plymouth.
<i>RI</i>	<i>De entourage van N. is nog steeds in shock. Las Cases, die nieuws uit Londen ontvangt, adviseert de Keizer hierover. Aan land neigt de algemene stemming naar hun kant. Dat geeft hen een beetje een riem onder het hart (un peu de baume au coeur). De waanzin van de bootjes groeit elke dag en de Keizer gaat op zijn eigen uur aan dek en de ontvangst is steeds massaler. Groot-maarschalk Bertrand en de hertog van Rovigo komen regelmatig kijken. In Frankrijk: Macdonald komt in Bourges aan (in de Cher) om het afdanken van het leger van de Loire af te ronden.</i>
LG Woe 2	Hij komt niet aan dek. Hij weigert de personen aan te wijzen, die hem zullen vergezellen naar Sint-Helena.
<i>RI</i>	<i>De Keizer besluit als eerste naar Sint-Helena mee te nemen Las Cases en die geeft hem inlichtingen over hoe het leven op dit eiland zal zijn. Vergadering van de buitenlandse grootmachten, die N. als krijgsgevangene verklaren. Vermoording van Maarschalk Brune te Avignon.</i>

LG Do 3	Hij verlaat zijn hut niet. Hij ligt languit op zijn bed, geheel gekleed, de gordijnen gesloten, warme lucht. Hij heeft om 23.00u. een lang onderhoud met Bertrand.
RI	<i>N. is zeer opgewonden. Hij discussieert met Las Cases in zijn hut. Hij bezweert hem dat hij zin heeft om te verdwijnen en dat dit niet moeilijk zal zijn om te doen. Las Cases protesteert tegen dergelijke gedachten en na een heftige discussie komen ze beide overeen dat deze verbanning hen de mogelijkheid biedt om hun memoires te schrijven. Deze discussie heeft de Keizer aardig vrolijker gemaakt.</i>
LG Vrij 4	De Bellerophon maakt zich zeilklaar tegen 03.00u. Om 08.00u. komt kapitein Maitland hem op de hoogte stellen van de bedoeling van de Engelse regering om daadwerkelijk zijn overbrenging uit te voeren en dat dit schip op weg gaat naar de Northumberland, het schip dat hem naar Sint-Helena zal voeren. Hij schrijft een brief aan de Prins-Regent. Hij sluit zichzelf op in zijn hut.
RI	<i>Het bevel om te vertrekken is gekomen en de zeilen worden gehesen. De Keizer schrijft met behulp van Las Cases een protestbrief om een officieel bezwaar te uiten tegen het geweld dat hem wordt aangedaan. Het zal naar Lord Keith worden gezonden: ‘Ik protesteer hier persoonlijk, tegenover de hemel en de mensen, tegen het geweld, dat mij hier aangedaan wordt, tegen het geweld dat mijn meest heilige rechten wordt aangedaan, tegen mijn persoon en tegen mijn vrijheid. Ik ben vrijwillig aan boord van de Bellerophon gegaan, ik ben geen gevangene, ik ben gast van Engeland. Ikzelf ben hier gekomen op aanwijzing van de kapitein, die van zijn regering de opdracht had mij te ontvangen en me naar Engeland te brengen met mijn gevolg zoals ik dat wilde. Ik ben in goed vertrouwen gekomen om me te stellen onder de bescherming van haar wetten. Zodra ik voet zette op de Bellerophon, werd ik de lichtbron voor het Britse volk. Als de regering, toen het de kapitein van de Bellerophon opdracht gaf mij te ontvangen evenals mijn gevolg, me slechts een valstrik had willen zetten, een overval, had het voldaan aan de eer en haar huis gebrandmerkt. Als zoiets zou gebeuren, zou het zinloos zijn dat de Engelsen in de toekomst zouden spreken over hun loyaliteit, over hun wetten en hun vrijheid. De Britse wet zou verloren zijn door de gastvrijheid van de Bellerophon. Ik roep de geschiedenis aan: zij zegt dat een vijand, die twintig jaar oorlog voert tegen het Engelse volk, vrij moet zijn in zijn ongeluk, asiel moet kunnen zoeken onder haar wetten. En welk overduidelijk bewijs moet hij geven van zijn bedoeling, van zijn vertrouwen? Maar hoe antwoordt Engeland op zo’n grootmoedigheid? Zij weigert een gastvrije hand uit te steken aan die vijand en terwijl hij in haar wetten gelooft, beweegt zij niet.’ Napoléon.</i>
LG Za 5	Het weer is betrokken, een stevige wind. Hij dicteert een persoonlijke protestopmerking tegen het vertrek, dat hem is opgelegd.
RI	<i>In de nacht is het schip vertrokken vanuit de mist van Plymouth om naar Star-Bay te gaan en daar te wachten op de Northumberland, die nog bewapend moet worden te Portsmouth. De zee is onrustig, de Bellerophon wordt begeleid door het schip de Tonnant en het fregat de Eurolas. Vanaf het moment dat de mist dikker werd en zee onstuimig bleef, lijdt N. niet meer. Nu de Keizer Las Cases zijn vertrouwen heeft geschonken, vertrouwt hij hem een speciale riem (ceintuur) toe. Las Cases hoort veel later dat het hier gaat om een collier van 200.000 francs, die koningin Hortense N. gedwongen heeft aan te nemen bij zijn vertrek uit Malmaison.</i>
LG Zo 6	Bezoek van Lord Keith en sir George Cockburn. Tegen 21.00u. het laatste onderhoud met kapitein Maitland. Hij vraagt hem om een geschreven document, waarin staat dat hij met dat schip mee moet en dat er niet gevraagd is naar zijn mening.

RI	<p><i>De Northumberland werpt het anker vlakbij de Bellerophon uit. Dit is het schip dat de Keizer naar zijn verbanningsoord gaat brengen. De bewapening van dit schip is nog niet klaar en het kan pas na zes of acht dagen in zee gaan.</i></p> <p><i>Lord Keith komt admiraal Cockburn aan N. voorstellen. Hij komt hem de voorschriften van de Engelse regering aankondigen, die aan kapitein Maitland zijn overgebracht</i></p>
LG Ma 7	<p><i>Na het ontbijt bedankt hij kapitein Maitland voor zijn egards, aarzelt ten opzichte van het onderzoeken van zijn bagage. Tegen 13.00u. verlaat hij de Bellerophon. De wacht presenteert het geweer. Er klinken drie roffels van de tamboer en een voorgeschreven groet van de algemene officieren.</i></p>
RI	<p><i>Cockburn komt weer aan boord van de Bellerophon en probeert tijdens een bezoek aan N. diens reacties te verkrijgen. Hij neemt hem alle wapens af, die waren weg gebracht. Hij laat ook een grote som gelds afnemen, die N. in zijn bagage heeft. Op het moment dat er een schip aan de andere kant passeert, richt admiraal Keith op de meest respectvolle toon het woord tot N.: ‘Generaal, Engeland beveelt mij om u om uw degen te vragen!’” Op die woorden antwoordt N. met een blik tot hoever hij zal willen gaan om dit af te geven. Lord Keith durft niet aan te dringen en N. behoudt zijn roemrijke degen. Dan komt het overbrengen. Hij gaat aan boord van de Northumberland.</i></p> <p><i>N. heeft ervoor gekozen mee te nemen zijn bediende Saint-Denis, groot-maarschalk Bertrand, de generaals Gourgoud en Montholon, Las Cases en elf andere bedienden. Alle officieren nemen hun familie mee. Hij vraagt eveneens de Ier O’Meara, chirurgijn van de Bellerophon om mee te gaan.</i></p> <p><i>Een visbootje, dat rond het schip vaart, om nieuwsgierigen te vervoeren, ramt een ander bootje vol met toeschouwers en er zijn verscheidene slachtoffers te betreuren. Twee dames danken hun leven aan hun rokken van zijde, die hen drijvend houden. Zij worden aan boord gehaald om hier de eerste verzorging te krijgen en worden dan teug gestuurd met het visbootje.</i></p>